

Opinió

Montserrat Vendrell / directora de Biocat

Patrimoni científic i econòmic

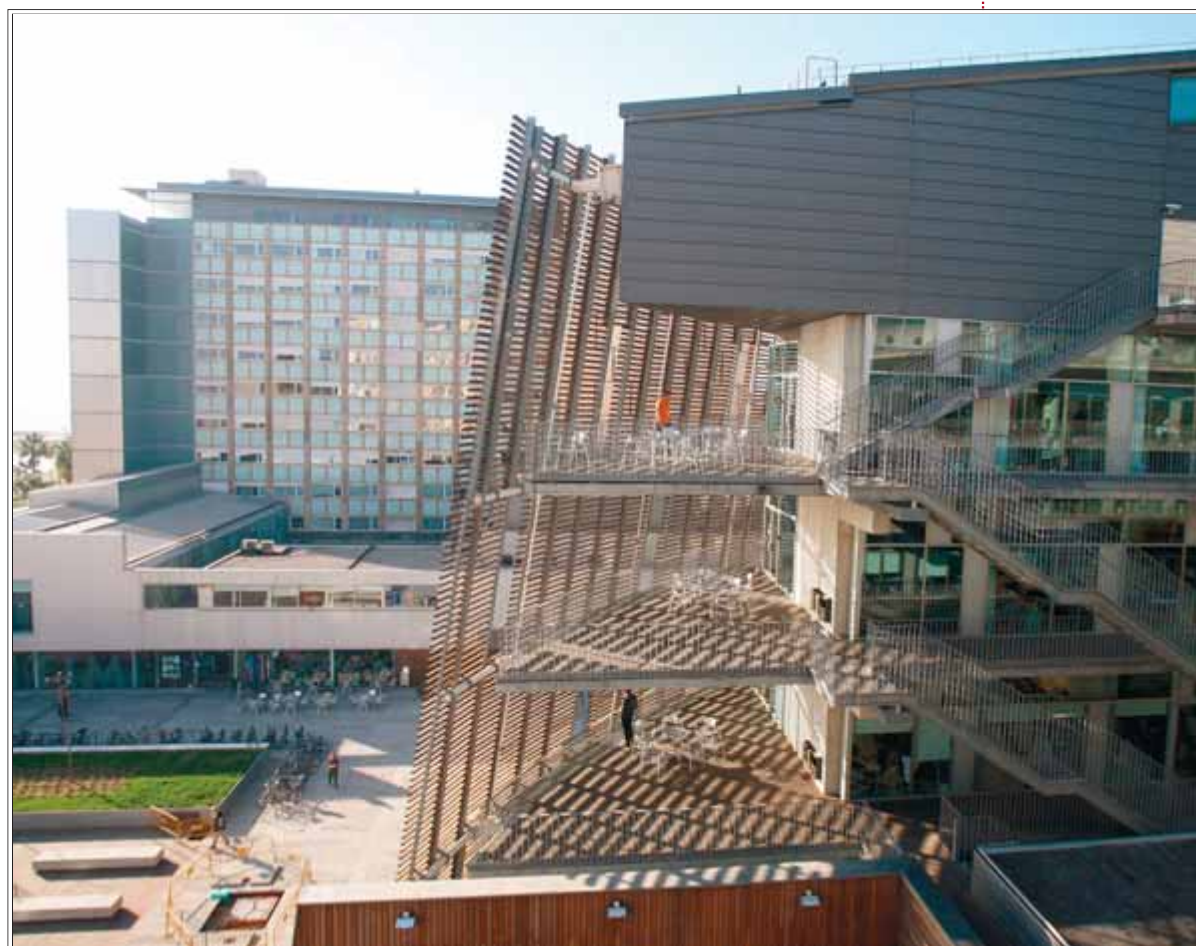
Els països no fan recerca perquè són rics, sinó que són rics perquè fan recerca. Un dels sectors on aquest paradigma es posa més de manifest és el de la salut. La recerca en salut és un dels patrimonis més valuosos que té actualment el nostre país, i un actiu indiscutible de la nostra economia del coneixement. A Catalunya hi ha onze universitats i 56 centres de recerca vinculats a les ciències de la vida. L'aposta que es va fer als tombants de segle per la creació de centres de recerca propis, autònoms i regits per criteris d'excel·lència ha contribuït a fer que alguns d'aquests centres es trobin avui entre els líders internacionals en el seu àmbit. Un exemple és la genòmica, amb el CRG a la novena posició del rànquing mundial de centres biomèdics, o la fotònica, amb l'ICFO considerat la millor institució del món en ciències físiques.

Un bon indicador de la qualitat de la recerca és el volum de fons internacionals captats a Catalunya en termes relatius (fons rebuts per habitant). Si considerem el nombre d'ajuts de l'ERC (European Research Council), els projectes més competitius i ben dotats d'Europa, Catalunya se situaria en la quarta posició de tots els països receptors, darrere de Suïssa, Israel i els Països Baixos: la segona posició, per tant, entre els membres de la Unió Europea.

La inversió pública és imprescindible per teixir i mantenir un sistema de recerca competitiu. A Catalunya en molt pocs anys i amb recursos modestos hem aconseguit grans resultats. Som, però, un país petit i ens cal guanyar massa crítica per garantir la sostenibilitat del sistema i passar de l'excel·lència en termes relatius per habitant a ser competitius en els indicadors absoluts i d'impacte.

Un exemple de com la inversió pública en recerca i innovació es tradueix en creixement econòmic i creació d'ocupació al territori el trobem a Alemanya amb el Max Planck Society. Amb un pressupost d'1,6 bilions d'euros (el 80% procedents de finançament públic), d'aquest institut han sortit des dels anys 90 més de 110 *spin-offs* que ocupen 2.500 treballadors i generen més de 20 milions d'euros anuals d'ingressos per llicències.

La recerca en l'àmbit de la salut passa per diferents fases en el llarg camí fins que un medicament, un dispositiu o un sistema de diagnòstic s'utilitza en la pràctica

clínica. En aquest procés hi participen diferents agents: els centres de recerca; les universitats, que són responsables del 60% de la recerca que es fa al país; però també petites i mitjanes empreses, que converteixen un resultat de laboratori prometedori en un projecte viable quant a seguretat, eficàcia i retorn econòmic.

La BioRegió inclou (segons dades de desembre del 2014) 560 empreses en l'àmbit de les ciències de la vida, que generen prop del 6% del PIB català i donen feina a 35.000 persones: els recursos humans dedicats a R+D s'han incrementat un 50% en els últims deu anys.

Des del 2000, el nombre d'empreses del sector s'ha més que duplicat, però el 87% són pimes i la majoria (48% del total) són microempreses, moltes sorgides com a *spin-off* de les nostres universitats, hospitals i centres de recerca, que haurien d'entrar en un procés d'acceleració i creixement a mitjà termini. Catalunya concentra més del 40% de la indústria farmacèutica de l'Estat, amb grans multinacionals d'origen local com Grifols, Almirall, Esteve, Ferrer, Lacer i Uriach, a més d'acollir algunes de les biofarmacèutiques més im-

portants del món com Amgen, B. Braun, Boehringer Ingelheim, Novartis o Sanofi.

El sector ha protagonitzat en els últims anys casos d'èxit com el de l'empresa biotecnològica Oryzon –que va rebre l'any passat 21 milions de dòlars de Roche per desenvolupar fàrmacs epigenètics– o Lipotec –adquirida al 2012 per Lubrizol Corporation, del nord-americà Warren Buffett–; o Grifols, que en els tres últims anys ha executat adquisicions com la d'Aradigm i la unitat de diagnòstic de transfusió de Novartis, i ha protagonitzat una gran expansió als Estats Units.

No és fàcil construir una constel·lació d'astres com aquests que girin alineats de manera estable, i desequilibris sostinguts poden infligir-hi tensions letals. Ens cal una coresponsabilització publicoprivada per seguir impulsant aquest patrimoni, una legislació que no penalitzi els emprenedors i un entorn atractiu capaç de retenir el talent local i d'atraure investigadors d'arreu, que animi la inversió i l'assumpció de riscos. Si volem un país ric, amb qualitat de vida, llocs de treball qualificats i oportunitats per als joves, la recerca ha de ser una prioritat que cal protegir.

Edifici del Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (PRBB), en primer terme. Al fons, l'hospital del Mar. La proximitat entre recerca bàsica i clínica forma part del model català
ORIOI DURAN / ARXIU

Amb recursos modestos, hem aconseguit en pocs anys grans resultats. Però som un país petit i ens cal guanyar massa crítica